

Adolfina

I.

Bylo jedenáct hodin večer dne 27. fructidoru roku 1797 na plesu u direktora Barrase v divoké Paříži.

Veliký sál ozářen četnými světly a ozdoben v koutech nejvzácnějšími květy, v ohromných zrcadlech odrážely se krásné tváře tanečnic, jejich hlavinky, ozdobené květinami, jejich bělostné šije a obnažená ramena s lesknoucími se perlami a zlatem; atmosféra naplňovala se sálavým teplem, vycházejícím z velikého křišťálového lustru, teplem, jež přecházelo odtud k veselé náladě tanečního světa a sdílelo se i vážným matronám, vroubícím tapetové stěny. Vějíře pohybující se tu radostně, tu mrzutě, tu rozpačitě, šepot párků, ukrytých v exotických květinách, šum taneční, ladění nástrojů a zvonivý smích mladistvých tanečnic, vše mísilo se v opojující směs plesu a rozpustilosti.

V tu chvíli rozhrnul Sièyes záclony odlehlého salonku, jemuž polotma a citelný chlad dodávaly rázu poněkud zasmušilého, nehodícího se pro náladu v hlavním saloně, setřel z vysokého čela hedvábným šátečkem pot, tancem vášnivým způsobený, stanul před nádhernou pohovkou a unaven posadil se.

Ale hned vyvalil oči. Jako socha seděl vedle něho mladý muž, jehož byl dříve nezpozoroval, muž v nejceremo-

niésnějším ustrojení, s okem vpadlým, unaveným a zamýšleně před se hledícím.

„Inu ovšem – Hoffmann – abyste vy nemusil míti vždy něco zvláštního! Čím bujnější je nálada v tanečním sále, tím zasmušilejšího lze vás najíti v některém koutku zapomenutí. Vás netýká se onen růžový rozmar, vás nevábí ohnivé pohledy našich dam, vy vyhýbáte se vířivému kolu naší mládeže a přicházíte na ples proto, abyste v odlehlém salonku mohl přemýšleti a kaziti si humor; navštěvujete plesy proto, abyste se mohl zlobit a aby ti, kdož s vámi chtějí mluvit, musili se nastydnouti ve vzduchu, jež sám asi pracně si vyhledáte... Není-liž pravda?“

„Mýlíte se,“ pravil Hoffmann, „přišel jsem, abych se bavil.“
„A proto jste usedl sem?“

„Ano, bavím se nejraději o samotě, naslouchaje vzdálenému víru tanečnímu, abych ukolébal se v cit jakési zúmyslné melancholie, melancholie, chovající v sobě půvab nevýslovný pro toho, kdo ji jednou poznal.“

Sièyes se zamlčel.

„Poslyšte, Hoffmanne,“ pravil po chvíli, „nechci vás urážeti, leč máte do sebe cosi příšerného. Vyhýbáte se společnosti, zdá se, že žijete ve světě docela jiném, že neplatí pro vás zákony odvěké přírody – jde z vás, abych řekl, jakási posvátná hrůza, která činí z vás, ač muže velice duchaplného a nadaného, člověka málo lidského, podivína, jenž objeví se mezi námi – jako se mně to právě stalo – pojednou, nikdo neví odkud, a zmizí, nikdo neví kam. Nikdo nedivil by se, kdybyste jednoho večera počal někde na plesu po stropě lítati anebo propadl se do země. Znáám jest posud poslední váš kousek z plesu Boulayova, kde objevil jste se černě oděn o půlnoci v sále jen proto, abyste, když jste byl všem tanečnicím popletl hlavinky, mohl zalézt do kouta mezi květiny a už odtamtud nevylézt. Věřte mi, že bych zde o samotě s vámi neseděl, kdybych vás tak dobře neznal jako – Hoffmanna.“

„Jsem podivínem,“ pravil Hoffmann, „neupírám; však vinou toho jsou okolnosti, věci, jimž byste nevěřil a jež pochopiti mohu toliko já. Zdá se mi též někdy leccos přírodním, co by se zváti mohlo podivné...“

„Chcete mi snad vypravovat něco, co nedovoluje vám tančiti?“ pravil žertem Sièyes.

„Nevěřil byste mi.“

„Uvěřím – Hoffmannovi musí se věřiti vše – a naplní mě velikou radostí, dozvím-li se dobrodružství, jež vás nutí, abyste uprostřed plesové zábavy musil mrznouti v tmavém pokojíku, dívati se mlčky na zemi a zdáti se strašidlem. Vypravujte, prosím, vypravujte!“

„Zmeškáte tanec.“

„Neškodí; pro vaše roztomilé povídky člověk zapomené na ledacos.“

„Nechci vypravovati povídku.“

„Pardon, skutečnou událost chtěl jsem říci. Řekněte mi pouze čas...“

„Germinal, roku druhého založení republiky.“

„A místo?“

„Béziers.“

„Dobrá, poslouchám.“

„Bylo to v strašné oné době po smrti Dantonově, Dantona, posledního to poctivce tehdejší republiky, posledního to sloupu lidskosti a svobody. Výbory vykonávaly nad hrobem jeho neobmezenou moc. ‚Smrt‘ byla heslem hrozné vlády, jíž už nic nebylo svaté, nic neporušitelné; autorita šlapána s náboženstvím v prach a zběsilé lítice krvavého ducha Billaudova porážely vše, co jim stálo v cestě ke vzteklosti, krvi a tyranství.“

Tehdy Výbor pro obecné blaho dosazoval již na místě posavadních Montaguardů v departementech lidi krví přesycené, na severu Lebona, na západě Carrieria, na jihu

Maigneta. Lidé poctiví střeleni v Touloně, topeni v Nantesu, stínáni v Oranii, a Robespierre se smál. Gilotina podnikala strašnou cestu svou po venkově.

V tu dobu bláznil jsem po Paříži; příhoda moje s Arsénou, bývalou milenkou Dantonovou, pomátla mé smysly tou měrou, že jsem div nezšílel. Leč v Paříži zůstati nebylo mi déle možno. Ostrý zápach krve naplňoval mne nevýslovnou ošklivostí a sazemi zčernalý, špinavý sníh po ulicích oblékl Paříž do rubáše ještě příšernějšího.

Známý můj, poslanec Phillipeaux, pozval mne do Béziersu. „Přijed,“ psal, „ať užiješ též našeho venkova; žijeme v době, kdy nevíme, zdaž budeme zítra ještě mezi živými – hledme tedy světa toho užívati. Budu tě očekávati v sobotu příštího téhodne v poštovním našem hostinci.“

Nemeškal jsem; sebral několik svých maličností, sdělil své domácí, že odjízdim na několik dní na venek, a vydal jsem se v nepohodlném voze na cestu. Nebylo mi volno mezi těmi postrašenými tvářemi spolucestujících, dívajících se úzkostlivě na každého nově příchozího, a přál jsem si záhy konce cesty.

Po několikadenní ošklivé jízdě náš vůz stanul za soumraku před osvětleným průjezdem výsadního hostince.

„Hoffmann!“ radostně překvapen zvolal dobrý Phillipeaux. „Přece jsi přijel! Pochyboval jsem o tvém příjezdu!“

„Nemám, co by mě k Paříži poutalo.“

„A což Antonie?“

„Zemřela.“

„A Arséna?“

„Státa.“

Nastala chvilka trapného ticha.

„Máš nehodu s láskami, milý brachu,“ pravil po chvíli on, „právě jako já. Vítám tě v našem nehostinném Béziersu, kdež doufám, že záhy podaří se ti zapomenouti na osud svůj – odřekneš-li se jenom na týden své horečné fantasmie“

a snů o démonických láskách. Chci ti v tom býti nápomocným. Doprovodím tě dnes do našeho plesu.“

„Plesu?“

„Nu ovšem! Divíš se, že zde máme též plesy? Máme, a jaké! Pořádá je Maignet, jenž na rozkaz Couthonův zde se usadil a jenž, když byl s sebou přivezl kousek Paříže, se zval do svého domu k tanci všechnu zdejší honoraci. Dobrý ten muž připadá mi někdy jako vévoda Alba v Bruselu; však musíme před ním dělati vlídné tváře, zejména nyní, když připravil město naše gilotinou o několik poctivých duší. Ale proč vypravuji ti takové věci? Přijel jsi, abys se bavil. Ještě dnes seznámíš se s nejduchaplnějšími mými krajany, s nejšpatnějšími politiky a s nejhezčími děvčaty našeho města – děvčaty tak půvabnými, že ani na okamžik nevzpomeneš si na tu tvou souchotinářskou Antonii, a myšlénka na démonickou Arsénu vykourí se ti navždy z hlavy.“

„Přál bych si toho,“ pravil jsem odkládaje tlumok v bytu svého přítele.

Stoje u stolu, Phillipeaux jal se připravovati punč, aby zahřál mne promrzlého. Já pak stanul jsem u okna, bubnuje prsty na vyleštěných tabulích.

Bylo dubnové počasí, na nízkém nebi honily se chmury, vítr zvonil skly na svítelně pod okny vyvěšené a sem tam zalétla vločka mokrého sněhu, aby dopadnouc na vlhkou, černou zemi ihned roztála.

„Zde přijmi sklenku horkého nápoje,“ pravil po chvíli Phillipeaux, „a jsi-li unaven, můžeš uložiti se do oné pohovky, kde dle tradice několik mých předků ukončilo svůj sladký život.“

Necítil jsem se unaven a přáním mým bylo navštívit ihned ples, o němž mi bylo vypravováno; jak víte, jsem vášnivý tanečník.

„Nemysli, že bys mohl takto do plesu!“ přítel pravil se smíchem.

„Nemám jiného oděvu.“

„O to nejde; ale snad nechceš rovnou cestou z dostavníku do plesu?“

„Proč ne?“

„Nevydržel bys tam ani hodinu. Tobě jest především potřebí klidu po tak dlouhé cestě. Ovzduší plesové by ti pranic neposloužilo!“

„Žiji pro ně!“

„Příroda jest mocnější než vůle.“

„Zřídka!“

„Oho!“ zvolal Phillipeaux, „nepřej si, aby tě za to slovo potrestala. Polož se, dětino, a sděl mi, máš-li nějaké přání?“

„Mám.“

„Jaké?“

„Chci do plesu!“ zvolal jsem mrzut.

„A já tě tam nepovedu!“

Mrače se přistoupil jsem opět k oknu a bubnoval poznovu.

Nastala chvíle ticha.

„Hoffmane!“

„Phillipeaux?“

„Neusneš mi tam?“

„Přísahám!“

„Tedy pojd' – mně je to jedno.“

„To je přec rozumné slovo!“

II.

Za čtvrt hodiny vešli jsme do sálu. Nevím, kdo opovážil se tvrditi krátce před tím, že mladá republika je chuda. Jakživ neviděl jsem takové nádhery. Oslnil mě třpyt zlata a démantů, stanul jsem zaražen, drže Phillipeauxa za ruku.

„Občan Hoffmann?“ ozval se za námi hluboký bas.

„Ovšem,“ pravil Phillipeaux, „a zde dovoluji si navzájem představití našeho hostitele, občana Maigneta.“

Uklonil jsem se a mráz mi jel po zádech.

„Slyšel jsem o vás vypravovati, milý příteli,“ pravil Maignet, „od našeho Phillipeauxa, neúporného to humoristy a výtečného společníka, jako o muži milujícím svobodu. Očekával vás již včera.“

„Přijel jsem právě nyní.“

„Přímo z Paříže?“

„K službám.“

„Nu, a jak se činí ta Paříž? Neopozdjuje se za naším venkovem? Docílil jsem zde již mnoho. Dnes odpraveno jedenáct osob. Tak jednáme já, Maignet, jde-li o prospěch vlasti. Slušné to již číslo, pravda-liž?“ tázal se se smíchem a nečekaně odpovědi odešel.

Zpozoroval jsem, že zatím též zmizel Phillipeaux.

Počal jsem tedy procházeti se sálem.

Phillipeaux nelhal. Posud viděl jsem málo děvčat tak hezkých, se zraky sálavými, s bělostnou šjí. Však na všech zdálo se mi, že jest jakási stísněnost. Nebyla to žádná zábava, kterou jsem zde slyšel; bylo to mluvení.

Záhy počal jsem se nuditi uprostřed těch neznámých mi tváří. Přistoupil jsem k ohromnému krbu a opřel se o římsu. Přecházeli podle mne. Po pátém páru musil jsem si kloboukem zakrýti zívající ústa.

„Tak to déle nemůže jíti!“ odhodlal jsem se konečně. „Těm lidem zde schází život, obávají se nahlas mluvíti. Tanečnicím nemůže asi nikterak býti příjemno, nevědí-li jistě, že tanečník jejich nebude zítra o hlavu kratší.“

A zvolna opustil jsem sál. Vstoupil jsem do vedlejší místnosti a sešel po nádherných schodech, nevěda, kam se ubírám.

Nudilo mě to na tomto plesu, kde strašila gilotina a kde bych pranic nebyl se divil své fantasii, kdyby byla pojednou

nechala všechny přítomné tančiti bez hlavy, se zakrvácenými krky...

Šel jsem asi třemi chodbami, bez cíle, a nepotkával jsem ani živé duše. Konečně stanul jsem před tapetovými dvířkami. Byly pootevřeny; vešel jsem.

Byl to malý pokojík barvy tmavočervené, s kulatým stolem, na němž postaveno dvě sklenic a láhev červeného vína. Pohovka v koutě zvala k odpočinku, poslechl jsem rady její a usedl. Nalil jsem si skleničku vína a ochutnal. Byl to podivný pocit; víno pánilo mne na jazyku a oči počaly se mi zavíratí.

Bylo zde hrobové ticho, přerývané toliko praskotem ohně v krbu. Sem nezáležala hudba z tanečního sálu, zde mohl jsem se oddati svým myšlénkám. Nevím proč, napadla mi opět Paříž, Arséna, jež zahrála mi onen přišerný kousek v ulici Saint Honoré; cesta do Béziersu, Phillipeaux, jenž mne sem pozve a u samého vchodu do sálu mi zmizí, onen strašlivý Maignet, jenž pořádá svým obětem ples, jako Borgia, jenom proto, aby tím lépe mohl baviti se, posílaje je zrána na popraviště, a jenž zde nemá nikoho, kdo by dovedl mě pobaviti...

Cítil jsem, že únava po cestě, punč Phillipeauxův a snad i trochu toto podivné víno počínají na mne působiti. Zamhouřiv oči oddal jsem se svým vzpomínkám. Usnul jsem.

Po chvíli probuzen jsem byl lehkým uhozením na rameno. Vyskočil jsem, protíraje si oči.

Přede mnou stálo děvče, nanejvýš osmnácti let, v černém, rozkošném oděvu. Neviděl jsem nikdy ženy krásnější; vše bylo v ní spojeno, co jen fantasie jihu vykouzliti může; štíhlý vzrůst prozrazoval dobrou tanečnici, jiskrné oko plálo pod havraním obočím.

Úžasem zarazil se mi dech.

„Nu, proč se mi tak díváte, pane Hoffmanně?“ pravila usmívajíc se.

„Jsem okouzlen.“

„K smíchu,“ odvětila, koketně si hrajíc s vějířem, „nečaruj!“

Pak shodila z ramen kožíšek a pověsila jej na hřebík.

„A odkud znáte moje jméno, smím-li se tázati, občanko?“

„Můj Bože, kdož by neznal vás, vy podivíne, s vaší vše ničící fantasií? Ostatně divil jste se před chvílí v myšlénkách, že Maignet nemá zde nikoho, kdo by vás pobavil; jsem poslána, bych vaši zlou námitku vyvrátila.“

„Nevycházím z úžasu, občanko!“

„Hoffmanne,“ pravila, usednuvši na pohovku, „nejmenujte mě ‚občankou‘, nenávidím to jméno, ten výtvar přemrštěnosti několika idiotů!“

Ohlédl jsem se bojácně.

Dala se do smíchu.

„Snad se nelekáte mých slov?“ zvolala rozpustile.

„Obávám se o vaši božskou hlavinku.“

„Mně se nestane nic, věrte mi, na to bych chtěla přísahati!“

„Ale gilotina!“

„Pro mne neexistuje, směji se jí.“

Hověla si polosedíc, pololežíc na pohovce a s démonickým úsměvem si mne prohlížela. Hlavu měla opřenu o alabastrovou dlaň, její boky plné smyslnosti obrážely se v ostrých obrysech na lehkém, černém šatě, a na bělostné šiji nad živůtkem lehounce vystřiženým tkvěla černá sameťová páska s medailónem uprostřed.

Divil jsem se té jižní kráse, líbeznosti, s jakou si počínala; divil se volbě barev. Na celém obleku od paty až k hlavě bylo vše černé a podivně odrážela se od té černi bělost ramen a šije.

Setrvali jsme dlouho v tom postavení, až ona smějíc se seskočila z pohovky a přistoupila ke stolu.

„Nemůžeme stále mlčeti,“ pravila nalévajíc vína do obou sklenic, „a nechcete-li vy opítí mne, musím já opítí vás! Zde

vezměte sklenku a myslete si, že známe se již dlouho, že jsme dva zamilovaní, již dlouho marně hledali příležitost k samotě a kteří pojednou octli se mimo společnost lidskou v místnosti, která neexistuje; myslete si, co mluvíme spolu, že zůstane navždy pohřbeno mezi námi, a že chceme dnešní večer věnovati výhradně sobě, nemajíce se už nikdy setkati. Zapomeňte na to, kdy a kde se nalézáme, a vypijte sklenku tuto na naše seznámení!“

„Na naše seznámení,“ zvolal jsem, nevěda, co činím, a vypil sklenku až na dno.

Jako proud žhavé lávy víno projelo mi hrdlem.

„A na zdraví gilotiny!“ pravila s ďábelským úsměvem, nalivši znova.

„Na zdraví gilotiny!“ opakoval jsem, dopiv po druhé.

„A vaše vlast, ať žije!“

„Ať žije!“ šeptal jsem dopiv třetí sklenku.

Hlava se mi zatočila a já vrávoraje sklesl na židli. Leč byl to pouze první okamžik; ihned cítil jsem opět úlevu a smysly moje se vracely.

„A proč netančíte, slečno...“

„Adolfina.“

„Proč netančíte, Adolfino?“

„Natančila jsem se dnes již dosti; nejméně pět tanečníků, největších našich šviháků, utrží si z dnešního našeho tance souchotiny. Pozorovala jsem je při svém tanci. Líce jim z počátku plály, pak pozbývali dechu, bledli, chtějí se zastaviti; ale marné bylo úsilí jejich; polomrtvé posadila jsem je do koutku, hahaha!“

Byl to příšerný smích.

Nevím proč, ale v okamžiku tom připadala mi jako nějaké strašidlo. Sám jsem se musil zasmáti.

Strašidlo, na plesu!

„Mylíte se,“ pravila klidně, „strašidla mohou býti všude; mám o nich zvláštní mínění, a na plesu, uprostřed

nejrozpuštěnější zábavy, můžete sejít se s nimi jako u vytopené krbu doma. Mohou vás pronásledovati všude, jen v jednom případě nemají na vás žádné moci, jste-li zamilován.“

Nevzpomněl jsem si ani otázi se jí, jak uhodla moje myšlénky.

„A nedoprovázela vás sem na ples žádná starší dáma?“ tázal jsem se, nemožná se zbavit jakéhosi pocitu nevolnosti.

„Ano, moje nebožka matka, ale již jsem ji poslala domů; chudák, byla ospalá, vždyť já sama domů nepojeď; není-li pravda, Hoffmann, že mne doprovodíte?“

„Zajisté!“ pravil jsem, stíraje si šátkem z čela ledové krůpěje. Pozoroval jsem teprve nyní její divné pohyby. Zdálo se mi, jako by celým tělem ani nepohybovala, a všechny obraty jako by činila toliko hlavou a onou částí krku, která se nalézala nad černou páskou s medailónem.

„Proč jste tak bled?“ pravila rozpustile. „Schází vám něco? Či divíte se tomu, že mluvím příliš upřímně? Neditve se, jsem vyspělejší v tom ohledu nad moje vrstevnice. Můj názor o světě jest zcela jiný. Chcete mne vyslechnouti?“

„Milerád,“ pravil jsem nalévaje si poznovu, bych přivodil si jiné myšlénky.

„Dle mého názoru obývají svět čtyři druhy děvčat. První druh jsou nevinné koketky, jimž ctnost předchází před pověstí. Navštěvují plesy, koketují všude a s každým, však neužijí ničeho; těší je, že někdo chodí vedle nich, že blamuje se zamilovanými nesmysly, že vzdychá k měsíčku a neváže si kravatu. Co chvíli uvidíte je s někým jiným, ač mají tolik mravní síly, že nikde a nikdy se nezapomenou. Děvčata toho druhu připravují se zvolna o svou pověst; stará se o to širší obecnost, starají se o to odbytí nápadníci, vzájemně se podezřívají, a starají se o to ony samy svým chováním. Jsou to děvčata, jež koketují a neužívají.“

„Ať žijí!“ zvolal jsem zvedaje sklenku.

„Druhý druh jest opak prvního. Jsou to děvčata, jež stydlivě klopí před muži zrak, rozčilující se při tom nejmělejšími myšlénkami; jsou méně upřímní, ale zato mnohem praktičtější. Těm předchází pověst před ctností. Jim jest pravidlem pravda, že hříchu jsme se dopustili teprve tehdy, když někdo o tom ví. Žádají-li ony na zbožňovatelích svých ducha, zábavu a poslušnost, žádají tyto od milovníků svých oheň, lásku a — mlčelivost. Nenajdete je nikdy s nikým chodící; červenají se pro nejnevinější hloupost, chodí do kostela, jsou ihned uraženy a dovedou i políčkovat. Jest v ženách těch trocha povahy kočičí; hněvají se nesmiřitelně na svého milovníka, jenž konečně osměliv se, dal jim kdesi o samotě hubičku a utekl; a sice hněvají se na něho nikoliv proto, že dopustil se té smělosti, ale proto, že potom utekl. Ženy tyto nepíší žádných psaní, aby nebyl proti nim žádný důkaz; nedávají žádný výhost, poněvadž omrzení musí přijíti na obou stranách současně, a kdyby byl mezi ženami ustanoven soud, jenž souditi by měl nad dívkou kleslou, tyto odsoudily by ji nejvíce. Nekomketují, ale užívají. Ať žijí!“

„Ať žijí!“

„Třetí druh děvčat jsou ony, jež koketují a užívají. O těch mluviti nechci, nazýváme je jmény jinými. Čtvrtý druh konečně jsou ony, jež nekomketují a neužívají, a poněvadž druh ten vůbec neexistuje, leda u dětí do šesti let, jest otázka, který z obou prvních druhů jest lepší? Jest to asi bajka o dvou diamantech. První, pravý diamant, spadl do bláta, přišel o svou pověst, a nikdo ho tam nehledal. Co mu to bylo chudáku platno, že se tam nezkazil, že zůstal dobrým diamantem? Byl v blátě. Druhý diamant byl falešný, a přece dostal se do nádherného prstenu, a všecken svět podívoval se mu. Byl vysoko ceněn, neboť nikdo nesměl si ho prohlédnouti zblízka, a jediný, kdo pravou jeho cenu znal, byl zlatník, jenž potají smál se tomu hloupému světu. Nuž, který měl lepší osud?“

„Ten druhý!“ zvolal jsem chtěje Adolfinu uchopiti do náruče.

Ale ona vyvinula se mi jako had, a já se zamotal. Cítil jsem účinek svého nemírného pití, mozek můj už nebyl schoopen myšlénky. Tapety na zdech zdály se mi pojednou černy, zmocnil se mne strach před tou cizí ženou, jejíž poslední slova zněla jako z hrobu. Mihla se před očima mýma jako příšerné zjevení a náhle vyskočila na židli, zády obrácena ke dveřím. Sedla si na lenoch, nohy dala na sedadlo křížem a zajiskřivši očima zvolala hlasem změněným, držíc sklenku vína v ruce:

„Na zdraví nebožky Arsény!“

A dopila až na dno.

Tu upozoroval jsem, že pod černou páskou na jejím krku vyteklo několik červených kapek. Mozek můj počal třestiti, strašná úzkost zmocnila se mne, a jako šílený hledal jsem dvěře. Rukáv kožíšku visícího na zdi natáhl se sám od sebe, by naznačil mi cestu.

Však když jsem chtěl dvěře již otevřít, upozoroval jsem, že náhle mizely; ruka má bloudila po chladné tapetě, a viděl jsem, že jsem zde s onou příšerou uzavřen.

Pak pohledv na Adolfinu, jež seděla nahoře na židli, zády obrácena ke mně, stanul jsem jako zkamenělý. Hlava její otočila se do týla a vypoulený zrak díval se na mne pohledem strašlivým...

III.

V nejvyšším rozčilení zavřel jsem oči, odevzdav se do vůle Boží...

Cítil jsem, jak krev žene se mi do hlavy, žíly na spáncích jak nabíhají.

A když otevřel jsem poznovu oči, spatřil jsem situaci proměněnou. Poslední okamžiky připadaly mi pouhým snem, okamžitým výbuchem divoké fantasmie.

Adolfina ležela na pohovce snivě dívajíc se na mne, a v ruce cítil jsem kliku od dveří.

„Chcete odejít?“ pravila hlasem nevýslovně smutným.

„Nechci, nechci!“ zvolal jsem sklesnuv na židli.

„Rozumím vám,“ pravila po chvíli, „vaše fantasmie opět se vzbouřila a nečiníte opět rozdílu mezi snem a skutečností; nechcete rozuměti nějakému vtipu, jež si mozek váš vytvořil, a chcete se přesvědčit, že vše jest skutečností. Hledte zde například na tuto malou láhev vína, z níž si naléváme. Může obsahovati nanejvýše tři sklenky vína, a víte, že jsme jich již vypili přes dvacet? Nalijte si znova a podívejte se do hladiny svého vína!“

Učinil jsem tak; ale nespatriil jsem v zrcadle onom obličej svůj, nýbrž zkrvácenou tvář Maignetovu, hrozně šklebící se na mne. Chopil jsem se opět za hlavu.

Vyskočivši z pohovky, Adolfina dala se do smíchu.

„Jste nenapravitelný, mistře Hoffmanno, a kdybych zůstala zde ještě déle, zajisté že úzká stěna, jež dělí obrazotvornost vaši v mozku od šílenství, by se protrhla, a vy byste počal zuřiti. Proto nebude vám na škodu, vyjdete-li na zdravý vzduch a doprovodíte-li mne domů, jak jste přislíbil,“ pravila mrzutě.

Bez myšlénky stál jsem před ní.

„Nu, bude to?“ zvolala zlostně.

„Promiňte mé roztržitosti,“ pravil jsem, nabídnuv jí rámě, a vyšel jsem s ní na schodiště.

Když octnul jsem se na povětrí čistém, projelo hlavou mou opět na sta myšlének. „Tvá fantasmie přivede tě do zkázy!“ „Jsi nezdvorný.“ „Nemáš pítí tolik vína.“ „Ale kdo jest podivná tato žena?“ Tato myšlénka nabývala nad ostatními vrchu; přál jsem si, bych potkal Phillipeauxa, jehož bych se byl přímo otázal; ale chodby jako by byly vymřely. „Což nikdo mě nevidí se ženou tou odcházeti?“ Ta myšlénka počala mne pronásledovati.

Záhy měl jsem býti upokojen.

Blížili jsme se východu a u samých dveří stála lóže vrát-
ného. Seděl uvnitř na židli, dívá se k zemi.

Pozdraví, očekával jsem, ale on si nás ani nevšiml.

„Hej, portýře!“ zvolal jsem rozčilen.

Ani sebou nehnul; spal.

„Mně je zima,“ pravila Adolfina netrpělivě a vyvedla mě
ze vrat. Vstříc vanul nám teplý vítr jarní oblevy, ženoucí
před sebou spoustu mokrého sněhu. Zrovna před vraty stál
tmavý, staromódní kočár, a nečekajíc mé pomoci Adolfina
vyskočila na stupátko. Usedl jsem mechanicky vedle ní, při-
bouchnuv dvířka.

A kočár rozjel se po bílé, sněhem zaváté ulici.

Byla to pravá jarní bouře. Hluboko bořila se naše kola
do vlhkého, sněhového bahna, zanechávající po sobě černé
koleje, jež ihned naplnily se vodou. Ze stromů kapalo a čer-
né nebe hrozilo snést se na zemi.

Rozhlédl jsem se po vnitřku kočáru; byl neosvětlen.
Podíval jsem se na Adolfinu; seděla vedle mne jako socha,
patrně mrzuta, že ji nebavím. Leč cítil jsem stále onen ne-
vysvětlitelný strach, jenž nutil mě, bych co nejdále od ní
seděl a ni šatů jejích se nedotýkal.

I počal jsem opět vyhlížeti oknem. Nejeli jsme už po
ulici, nýbrž mezi bílými poli; koně brouzdali se v blátivém
sněhu a okna kočáru záhy byla zapocena. A opět onen kon-
trast barev, vnitřek kočáru černý, a venku vše bílé.

Tu tázal jsem se sám sebe: „Kam to jedeme?“

A mimovolně pohlédl jsem na Adolfinu. Seděla tiše,
smutně před sebe hledíc, a v oku jejím třpytila se slza.

Zajisté, urazil jsem ji, cítil jsem to dobře, leč stalo se tak
proti vůli mé; činil jsem si tisíce výčitek, strach můj zmizel,
a pojednou zdálo se mi nepochopitelně, jak mohl jsem ob-
razností svou dáti se strhnouti do onoho víru šílených my-
šlének a nápadů, jak mohl jsem urazit to božské stvoření,

jež chtělo mi celý večer obětovati. Byl bych chtěl v okamžiku
tom smýti vinu svou, plačky zlíbatí bělounek ručky její,
na kolenou prositi za odpuštění...

A svezl jsem se ze sedadla na zemi, koleno moje se se-
hnulo a uchopil jsem ruku její.

„Adolfino, zapřísahám vás, nehněvejte se na mne, šílím,
vím to, nejsem pánem mozku svého a v náhlém výbuchu
šílenosti oné jsem vás urazil, určete mi trest jakýkoliv, vy-
myslete si nejkruťější muka, jen mi odpusťte! Plakal bych
jako děcko, učinil bych nevím co, bych vinu svou napra-
vil,“ – vzlykání přerušilo slova má.

A podala mi jemně ruku, zvolna zvedla mě ze země
a přinutila znova posaditi se; pak usedla na mém klíně, po-
ložila hlavinku na prsa moje a objevši mně kolem krku za-
šeptala: „Miluješ mne?“

Nebyl jsem schopen odpovědi a přivinul ji vášnivě k sobě;
pak zvolna přitiskl jsem rty svoje na rtíky její, a mráz projel
opět celým tělem mým. Byl to polibek studený jako led...

A ona v náruči mé ani se nehýbala. Zvedl jsem ruku její,
a ona bez vlády opět sklesla; naslouchal jsem u rtíků jejích,
a neslyšel jsem dechu.

Krůpěje potu vyvstaly mi na čele, cítil jsem, že zšílím
v tomto těsném voze. Vše kolem mne počalo tančiti v světle
příšerně modravém; vnitřek vozu pojednou se úžil, okna
mizela, až prostora, v níž s Adolfinou jsem se nalézal, jala se
nabývati tvaru těsné rakve...

„Adolfino!“ vzkřikl jsem.

Vtom vůz zastavil.

A ona zvolna přicházela k sobě; mnula si oči, udivena
dívala se kolem sebe, pak podívala se na mne zvláštním,
pronikavým pohledem a seskočila z vozu. Následoval jsem
jejího příkladu.

Však kdo popíše můj úžas, když seznal jsem, kde se na-
cházím. Kolem mne bělaly se velké hroby s černými kříži,

rozepínajícími jako púlnoční příšery kostnatá ramena svá. Byl to hřbitov.

„Děkuji vám,“ pravila Adolfiná, „a prosím vás, abyste se nedivil, kde se nacházíte; mou vinou se to nestalo. Slibte mi, že upomínka na dnešní večer nevyjde vám nikdy z paměti a že mne nebudete následovati.“

„Slibuji,“ pravil jsem a uklonil jsem se.

A ona odešla; šla čím dále, tím rychleji, pak dala se do běhu, přeskakujíc hroby, až zmizela za zasněženou cypřiši. Neodolatelnou silou táhlo mě to za ní, ale nohy nechtěly sloužit vůli mé.

Obrátil jsem se ke kočímu.

„Příteli, kdo byla ona dáma?“

„Baronesa Adolfiná de A ***.“

„A jak přichází sem na hřbitov?“

„Zcela jednoduše: jest zde pohřbena.“

„Dobře, dobře,“ pravil jsem rychle skočiv do vozu. „Dovezte mě zpět na ples!“

A kočár jal se poznovu ujížděti tryskem. Za několik okamžiků stáli jsme opět před ozářeným vchodem domu Maignetova.

Jako ve snu vstoupil jsem do vrat. Tu napadlo mi, abych dal kočímu spropitné. Zakýval jsem na něho, aby se přiblížil ke mně.

Místo toho natáhl on klidně z kozlíku ruku ke mně. Byla nejméně deset loket dlouhá. Jindy byl bych se tomu divil; dnes jsem již přivykl všemu. Vtisknul jsem mu do chladné dlaně dukát, a on pozdraviv práskl do koní a zmizel v chumelenici.

Vstoupil jsem do domu.

„Zeptám se na kočár ten,“ myslil jsem si a přistoupil k budce vrátného

Bylo by to marno; vrátný spal posud.

I šel jsem volným krokem hlavním schodištěm vzhůru; nebyl jsem schopen myšlenky a pohyboval jsem se automaticky.

Šílím, opakoval jsem si na prázdno před sebe...

A stanul jsem u tapetových dveří, jež jsem otevřel. Byl to týž pokojík, ježž jsem nedávno opustil; ba i nářadí stálo posud tak rozestaveno.

Vrhl jsem se na pohovku a podepřel hlavu do dlaní.

Tu jako blesk projelo mnou silné zatřesení. Vyskočil jsem a spatřil před sebou Phillipeauxa.

„Hej, Hoffmanne, blázníš? Proč nejdeš do sálu, nevíš, že jsi slíbil, že zde nebudeš spát?“

„Nespál jsem,“ bručel jsem, cítě nevýslovné bolesti hlavy.

„Jsem zde již potřetí, a vždy slyším tě chrápati zde na této pohovce. Věř mi, nezdálo se, že bys měl příliš hezké sny; ale toho příčinou je toto víno zde. Pil jsi, v jedné sklenici jest posud zbytek. Nepijeme nikdo Maignetovo víno – připadá nám tak trochu jako – krev...“

„Obě sklenice jsou vlhké,“ zvolal jsem.

„Mýlíš se,“ pravil, prohlížeje druhou sklenku; „v této jest na dně trochu prachu, či měl jsi zde snad někoho – ty čtveráku?!“

„Ovšem; ale neptej se mne na to, nevěřil bys.“

„A jak vypadala?“

„Černě oděna.“

„Na plesu černě!“ smál se Phillipeaux.

„Nežertuji,“ pravil jsem vážně.

„A jak se nazýval tvůj nový fantom?“

„Adolfiná de A ***.“

„I hrome,“ pravil zamlčev se. Pak podíval se na mne udiven a vrtěl hlavou.

„Víš, kdo je to?“ pravil po chvíli.

„Nevím.“

„Toť jedna z posledních obětí Maignetových. Gilotinována teprve předevířem kvůli svému rodu a hrdosti, která nedovolovala jí uprchnouti z Béziersu. Bylo to duchaplné

děvče a náruživá tanečnice; nevynechala ani jediný ples. Až dnes...“

„Mýlíš se, byla zde, vím to jistě; doprovodil jsem ji ve voze na hřbitov, jeli jsme stromořadím mezi poli.“

„Toť pravda, toť cesta na náš hřbitov; ale nebudeš mi chtítí tvrditi, že jsi byl až tam, a opět se vrátil!“

„Učinil jsem tak.“

„Viděl tě vrátný?“

„Spal.“

Phillipeaux dal se do smíchu.

„A dal jsi svému kočímu nějaké spropitné?“

„Dukát.“

„Kolik peněz máš nyní ještě u sebe?“

„Pět dukátů, měl jsem jich šest.“

„Prohledej se.“

Poslechl jsem. Našel jsem dukátů šest.

„Věříš, že to byl pouhý sen?“

„Věřím,“ pravil jsem zmaten a zvolna ubíral jsem se za přítelem, jenž pospíchal do sálu. Děkoval jsem Bohu, že jsem ze strašlivého toho snu se probudil.

Však nedalo mi to, a u dveří jsem se zastavil.

Vskutku nic nenasmědčovalo tomu, že by zde byl býval kromě mne někdo jiný.

Tu zablesklo se pojednou před okem mým cosi na podlaze. Rychle přistoupil jsem a zvedl v strašném rozčilení medailónek, jež zde Adolfinu z černé pásky ztratila. V zimničném rozechvění otevřel jsem jej a nahlédl. Dva prázdné důlky oční zíraly na mne z lebky umrlčí...

Zahodiv medailónek utíkal jsem po schodech, ven ze vrat. Plná záře měsíční mě oslnila; nebe bylo jasno, země sucha, nikde ani stopy po nějakém sněhu nebo blátě.

„Šílím, šílím!“ volal jsem a vběhl do cesty omnibusu, odjíždějícímu do Avignonu. Vrhel jsem se na polštářové sedadlo, Phillipeauxovi se ani neporoučev...

Toť historie ta, příčina, proč netančím s neznámými,“ končil Hoffmann.

„A co tomu říkal Phillipeaux?“ otázal se po chvíli Sièyes.

„Nic, byl gilotinován.“

„A to je dobré,“ pravil Sièyes klidně.

„A víte, jak jste si s tou Adolfinou mohl pomoci?“

„Nu?“

„Mohl jste jí jako Arséně rozvázati onu pásku na krku, a hlava její by byla sletěla k zemi,“ pravil Sièyes zívaje.

(Zlatá Praha, 1889.)

